

УДК 811.111'42
ББК 81.432.1–003

РОМАНИ ДЕНА БРАУНА: ЖАНР ТА КОНЦЕПТОСФЕРА

ЧЕРНИК О. О.

Державний вищий навчальний заклад “Національний гірничий університет”

Стаття присвячена аналізу жанрової специфіки романів Дена Брауна та встановленню впливу жанрової форми творів на ідіостиль письменника, а саме на його концептосферу та особливості мови. Основою дослідження послужили теорія мовленнєвих жанрів М. М. Бахтіна та ідея когнітивної лінгвістики про те, що у формуванні жанру беруть участь певні концепти. З'ясовано, що твори письменника знаходяться на стику декількох жанрів – детективу, інтелектуального та конспірологічного трилерів. Виокремлено загальні жанротвірні концепти *таємниця, розслідування, істина, страх, рух, небезпека, добро, зло, таємна організація, конспірація* та концепти, характерні саме для творів Дена Брауна: *мистецтво, релігія, жінка, наука, секретна історія*. Доведено, що особливості композиції романів Дена Брауна зумовлюють використання певних мовних та стилістичних засобів.

Ключові слова: жанрова специфіка, концептосфера письменника, Ден Браун, ідіостиль, жанротвірні концепти.

The paper deals with the genre peculiarity of Dan Brown's novels and determination of the influence of the novels subgenre on the writer's idiosyncrasy components such as conceptual sphere and language peculiarities. The basis of the research is M. M. Bakhtin's theory of speech genre and the ideas of cognitive linguistics about the concepts taking part in genre formation. It has been found out that the writer's novels are on the intersection of several genres – detective novel, intellectual thriller and conspiracy thriller, that makes it possible to distinguish the following genre-generating concepts: *mystery, investigation, truth revelation, fear, motion, danger, good, evil, secret organization, conspiracy*. As a result of the analysis of the themes and problems discussed in the novels, such concepts as *art, religion, woman, science and secret history* have been revealed. The article has proved that the peculiarities of the composition of Dan Brown's novels condition the use of certain linguistic and stylistic peculiarities.

Key words: genre peculiarity, conceptual sphere of a writer, Dan Brown, idiosyncrasy, genre-generating concepts.

Для вивчення мовних особливостей ідіостилу Дена Брауна важливо дослідити проблему жанрової своєрідності його творів. Оскільки Ден Браун є представником масової літератури, можна припустити, що жанрові канони накладають відбиток на ідіостиль письменника, тобто на систему використовуваних ним мовних засобів, стилістичних прийомів, лексичних одиниць, а також концептосферу його творів. Таке припущення ґрунтується на ідеях праць, у яких проаналізовано проблему жанру з погляду лінгвістики.

Дослідження мовної природи жанрів започаткував М. М. Бахтін, ввівши в лінгвістичний обіг поняття “мовленнєвий жанр”, під яким розуміється “типова форма висловлювання” [2, с. 267]. На думку дослідника, “навіть у вільній та невимушеній бесіді ми відливаємо своє мовлення за певними жанровими формами” [2, с. 257]. М. М. Бахтін також указував на залежність стилю від мовленнєвого жанру: “перехід стилю з одного жанру до іншого не тільки змінює звучання стилю в умовах невластивого йому жанру, але й руйнує або оновлює новий жанр” [2, с. 244]. Важливим положенням М. М. Бахтіна є те, що мовленнєві жанри характеризуються триєдністю тематичного змісту, композиції та стилю [2, с. 237]. Послідовниця М. М. Бахтіна

Т. В. Шмельова констатує, що модель мовленнєвого жанру охоплює комунікативну ціль, образ автора та образ адресата, а також мовне втілення жанру (зміст інформації та мовні засоби вираження інформації), що свідчить про те, що вибір жанру відтворює авторський задум [6, с. 93].

Особливо важливими для нашої роботи є дослідження мовленнєвого жанру з позицій когнітивної лінгвістики. Представники цього напрямку вивчають концепти, що беруть участь у формуванні мовленнєвого жанру та допомагають його ідентифікувати. В.О. Салимовський стверджує, що “жанрові форми здебільшого визначають характер мислення та дискурсивну поведінку мовної особистості” [17, с. 354]. На думку Г.Г. Слишкіна, “у картині світу кожного жанру можна виділити один або декілька системотвірних концептів, що передають потреби носія культури, для задоволення яких створюється відповідний жанр” [5, с. 43]. С.М. Плотнікова досліджує концептуальний стандарт, під яким вона розуміє “інваріантний концепт чи інваріантну концептуальну систему, до яких повинен підноситися будь-який конкретний текст цього жанру” [4, с. 262].

У дисертаційному дослідженні В.М. Кузурман було доведено, що жанр зумовлює стилістичну стратегію автора та диктує автору певну систему організації мовного матеріалу. Ця функція жанру в роботі дослідниці названа “тиском жанру”. Також мовознавець зауважує, що індивідуальні особливості стилю автора накладаються на жанрові характеристики його творів, змінюючи певним чином жанрову структуру [3, с. 12]. Тобто процес взаємодії жанру та індивідуального стилю автора взаємообернений, що спричиняє інтерес до його вивчення.

Актуальність теми статті зумовлена відсутністю ґрунтовних досліджень жанрової специфіки циклу творів Дена Брауна про професора Роберта Ленгдона, а також тим, що визначення жанру творів письменника дозволить окреслити типові для цього жанру концепти, тобто концептуальний стандарт (термін С.М. Плотнікової), а подальше дослідження особливостей їх вербалізації у творах виявить риси ідіостилу письменника.

Мета статті – визначити жанр циклу творів Дена Брауна про професора Роберта Ленгдона та виокремити концепти й мовні особливості, які продиктовані цим жанром.

Досягненню окресленої мети підпорядковано виконання таких завдань:

- дослідити жанрову своєрідність творів Дена Брауна;
- охарактеризувати особливості композиції та тематики творів;
- визначити, які мовні та стилістичні особливості породжені жанровою формою романів;
- виокремити концепти, вербалізація зумовлена жанровою специфікою творів.

Поняття мовленнєвого жанру виступає родовим відносно поняття літературного жанру, оскільки охоплює як жанри, пов’язані з “безпосереднім мовленнєвим спілкуванням”, так і жанри, що виникають “в умовах більш складного та відносно високорозвинутого й організованого культурного спілкування (переважно писемного)”, до яких можна віднести романи, драми, наукові дослідження та ін. [2, с. 239].

На думку М.М. Бахтіна, жанри художньої літератури найбільш сприятливі для відтворення індивідуального стилю мовця: “тут індивідуальний стиль прямо входить до самого завдання висловлювання, є однією з його провідних цілей” [2, с. 241]. Але дослідник зазначає, що і в межах художньої літератури різні жанри надають різні можливості для вираження індивідуальності в мові та різним сторонам індивідуальності [2, с. 241].

С.М. Плотнікова вважає, що концептуальний стандарт жанру формується конкретними авторами й оформлення стандарту відбувається поступово, у процесі колективної мовленнєвотворчої діяльності. Саме тому дослідниця припускає, що найперші твори, які створюються на основі нової концептуальної установки, часто знаходяться в міжжанровому просторі, на стику двох або більше жанрів [4, с. 262].

Для з’ясування концептуального стандарту творів Дена Брауна насамперед потрібно встановити їхню жанрову специфіку. Цілком очевидно, що це романи, але спірним є питанням

про їхню жанрову форму (або піджанр). Авторка статті, присвяченої письменнику в “Енциклопедії американської популярної літератури”, Джулі Бренон приписує всім творам Дена Брауна жанр трилеру [19, с. 6]. “Код да Вінчі”, на думку Дена Бернстейна, має ознаки бойовика, пригодницького роману та жанру “mystery” [10, с. 22]. Дженіфер Брандт називає цей роман “mystery/detective hybrid” [16, с. 9]. Діна Томпсон відносить його до конспірологічного трилеру [16, с. 22], тоді, як Т. Н. Амірян – до конспірологічного детективу [1, с. 12]. Барт Ерман зараховує роман до “murder mystery” [13, с. 7], Томас Грем – до “detective-mystery thriller” [14, с. 14]. Жанр “Янголів і демонів” визначають як “murder mystery” [8, с. 4], твір наукової фантастики [8, с. 417], технотрилер [7]; жанр “Втраченого символу” – як “mystery thriller” [11, с. 57], “Інферно” – як “mystery thriller”, детектив, параноїдальний трилер, шпигунський трилер [9, с. 67]. Як бачимо, погляди дослідників розходяться у двох напрямках: одні визначають твори Дена Брауна як детективи, інші – як трилери; варто зазначити, що прибічників останнього погляду більше.

Згідно з “Литературной энциклопедией терминов и понятий” за редакцією О.М. Ніколюкіна, “трилер (англ. thriller от thrill – викликає трепет) – це сенсаційний, захопливий бойовик (роман, п’еса, кінофільм) з майстерно організованим, напруженим сюжетом і стрімким розвитком дії” [17, с. 1097]. Романами Дена Брауна, що входять до циклу книжок про Роберта Ленгдона, властиві майже всі ознаки трилеру.

В основі сюжету кожної книги лежать певні сенсаційні події. У романі “Код да Вінчі” представлено альтернативний погляд на місце Марії Магдалини в історії християнства. За книгою, Марія Магдалина була дружиною Ісуса Христа і народила від нього доньку, тому в центрі подій роману – таємниця існування нащадків Христа в сучасному світі. Сенсаційність цієї гіпотези полягає в тому, що вона суперечить відомим християнським канонам та підриває довіру до головної книги християнства – Біблії. У другому за популярністю романі “Янголи і демони” сенсаційні події пов’язані з викраденням кардиналів із Ватикану та запобіганням вибуху антиматерії, яка може зруйнувати все місто. Тлом для розгортання таких подій слугує тема боротьби між наукою та релігією. Третій роман циклу “Втрачений символ” зображує жакливі ритуали масонського братерства з участю високопоставлених службовців США. У романі “Інферно” автор торкається більш глобальної проблеми – загрози існуванню людства внаслідок перенаселення планети й екологічної катастрофи. Сенсаційність подій у романі пов’язана з ідеями головного антигероя, його доказами неминучості катастрофи та розробкою хвороби, яка, на його думку, зменшить кількість людей на планеті.

Сюжети всіх творів тримають читача в постійному напруженні. Він разом із головними героями шукає істину, намагається вирішити ряд головоломок, поринає у світ таємних товариств та братерств. Події, які стають на заваді пошуку істини, змушують читача хвилюватися, нервувати, призводять до напруженого очікування – саспенсу (“suspense”). Воно триває до самого кінця роману, коли настає кульмінація, а за нею слідує розв’язка, і головний герой розкриває таємницю.

Напружений сюжет класичного трилеру часто супроводжується зображенням жахіття, кривавих сцен, убивств та наруги. Так, у романах циклу про Роберта Ленгдона зав’язку сюжету становить вбивство (“Код да Вінчі”, “Янголи і демони”) або інший злочин (викрадення та відсікання руки Пітера Соломона у “Втраченому символі”). На відміну від класичного детективу, у якому немає натуралізму й живопису кривавих сцен, Ден Браун у своїх творах досить детально описує процес убивства або тіло загиблого. Злочини в романах є дуже жорсткими, що не може не викликати в читача страх та жах.

Про належність творів до жанру трилеру говорить також те, що жертва здебільшого відома Роберту Ленгдону, він навіть товаришував з нею, тому відчуває тяжкий біль через втрату або через те, що людина в біді. У класичному детективі головний герой не знайомий із жертвою [15, с. 194].

Відмінність творів про Роберта Ленгдона від взірцевого детективу полягає в тому, що розкриття вбивства не є центральною проблемою в романі, воно є тільки поштовхом для відкриття більш серйозних таємниць. Так, наприклад, у “Коді да Вінчі” Роберт Ленгдон і його помічниця повинні не тільки знайти вбивцю Сосьєра, а ще й розгадати таємницю, яку він залишив, – таємницю знаходження Святого Граалю.

Якщо взяти до уваги принцип розрізнення детективу від детективного трилеру, сформульований Цветаном Тодоровим, то твори про Роберта Ленгдона, без сумніву, належать до останнього жанру. Якщо в будь-якому класичному детективі увагу зосереджено на відновленні історії злочину, то в романах Дена Брауна на цьому зовсім не акцентовано, на першому плані – саме процес розслідування, пошук істини та відновлення порядку. Головний герой у жодному разі не відсторонений, він перебуває в самому епіцентрі подій і внаслідок цього потрапляє в небезпечні ситуації.

Характерною ознакою романів Дена Брауна є те, що, розкриваючи таємницю, герої подорожують не тільки містом, а й світом. У “Коді да Вінчі” події розгортаються у Франції, а завершуються в Англії та Шотландії. У “Янголах і демонах” головний герой вирушає із США до Швейцарії, а потім до Італії, де й відбуваються основні події. В “Інферно” герой починає свої пошуки у Флоренції, Італії, далі загадка приводить його до Венеції, звідки він вирушає до Стамбулу, Туреччини, де й відбувається розв’язка сюжету. Виняток становить роман “Втрачений символ”, де герої пересуваються тільки Вашингтоном. Рух надає трилеру динаміки, підкреслює стрімкість розвитку подій. Беручи до уваги той факт, що події всіх романів циклу охоплюють 24 години (12 годин у “Втраченому символі”), така широка географія за добу подвоює ефект саспенсу.

Ще одна типова ознака трилерів, яку можна простежити в романах циклу про Роберта Ленгдона, – це інформативність та технологічність. Читачі отримують постійний потік інформації про історію, релігію, літературу та мистецтво. Головний герой – учений, тому, розплутуючи таємницю, яка, як правило, певним чином пов’язана з областю його знань, він завжди коментує та пояснює речі, з якими має справу. З метою введення великих об’ємів інформації письменник використовує флешбеки, у яких Роберт Ленгдон згадує свої лекційні заняття зі студентами.

Також твори Дена Брауна відрізняються зображенням надзвичайних новітніх технологій. У “Янголах і демонах” героя перевозять на неймовірно швидкому літаку (11 000 миль за годину), створюють бомбу з антиматерії, у “Втраченому символі” супутниця Роберта Ленгдона Кетрін Соломон робить відкриття, яке доводить, що “дух панує над матерією”, вражає опис її герметичної надзвичайно технологічної лабораторії; в “Інферно” вчений на ім’я Бертран Цобріст створює вірус, який вибірково зробить населення планети безплідним.

Романи з циклу про Роберта Ленгдона мають також низку ознак класичного детективу. Герой не є професійним детективом, він опиняється в центрі подій завдяки своїм глибоким знанням у символіці. Але, на відміну від детективів класичних творів, на початку розвитку подій він зовсім не зацікавлений у тому, щоб брати участь у розкритті справи, більше того, його майже силою примушують допомогти. Потім Роберт настільки занурюється в розкриття злочину, що не може не довести справу до кінця.

Герой є достатньо ексцентричною особою: він носить дитячий годинник із зображенням Міккі-мауса, живе усамітнено, страждає на клаустрофобію, має пристрасть до твідових піджаків та водлазок, має глибокі знання в релігії та символіці і водночас є скептиком. Як і герой зразкового детективу, у кожному з романів Роберт має супутника. У “Коді да Вінчі” – це онучка загиблого куратора Лувра парижанка Софі Неве, у “Янголах і демонах” – це донька загиблого вченого італійка Вікторія Ветра, у “Втраченому символі” – це Кетрін Соломон, вчена, сестра викраденого Пітера Соломона, в “Інферно” – Сієна Брукс, учена та прихильниця

Бертрана Цобріста (вченого-трансгуманіста, що винайшов хворобу, яка призводить до безпліддя). Але, на відміну від класичного детективу, супутник у романах Брауна не є пасивним, усі дівчата дуже розумні, вони беруть активну участь у розкритті таємниці, суттєво допомагаючи герою, хоч ключові відкриття належать саме йому.

Попри те що романи Дена Брауна про гарвардського професора мають вищезазначені риси класичного детективу, ознаки трилера в них переважають.

Однак кваліфікувати трилери Дена Брауна як суто детективні теж не можна, оскільки вбивство відбувається тільки в двох романах із чотирьох і герой не є ні професійним детективом, ні детективом-аматором, він учений, якого змушують або умовляють взяти участь у розслідуванні. Той факт, що розкриття таємниці в кожному романі стає можливим тільки завдяки інтелектуальним здібностям героя, його обізнаності у сферах релігії, історії та мистецтва, дає нам підставу вважати трилери інтелектуальними.

Будучи інтелектуальними трилерами, романи Дена Брауна мають також ряд ознак конспірологічного трилера. У “Коді да Вінчі” представлена альтернативна релігійна та світова історія, у якій Марія Магдалина була дружиною Ісуса та народила від нього дитину. Учасниками змови виступають церква, католицька організація “Опус Деї” та таємне товариство “Пріорат Сіону”. Згідно з кріптоісторією, представленою в романі, церква вже протягом двох тисячоліть намагається подавити концепт святості жіночого начала, аби не виникло суперечок щодо правдивості Євангелій, тому “Опус Деї” докладно зусиль, щоб правда не вийшла на поверхню. “Пріорат Сіону” покликаний оберігати таємницю Святого Граалю, яким у романі виявляються документи, що підтверджують наявність нащадків Марії Магдалини й Ісуса.

У “Янголах і демонах” Роберт Ленгдон намагається розкрити змову проти Римської католицької церкви та запобігти страшному вибуху, що може знищити весь Ватикан. Конспірацію ініціювала давня таємна організація “Ілюмінати”, яка завжди відстоювала важливість розвитку науки та вела запеклу боротьбу з офіційною церквою в Середньовіччі.

У “Втраченому символі” дуже яскраво зображено, як конспірація проникає у вищі ешелони влади. Згідно з романом, майже всі могутні правителі США, і навіть перший президент країни Джордж Вашингтон, були масонами. Масонські символи збереглися на доларовій купюрі (піраміда – символ освіти), в архітектурі (монумент Вашингтона, горішний камінь якого важить тридцять три сотні фунтів; 33 – найпопулярніше число символіки масонів), а також у Капітолії (наявність масонських кімнат для роздумів).

Роман “Інферно” також має ознаки конспірологічного трилера. По-перше, у ньому описано міжнародний злочин – Бертран Цобріст винайшов вірус, що розповсюдився по всьому світу. По-друге, у романі задіяна таємна міжнародна конспірологічна організація “Консоціум”, яка надає різні таємні послуги мільонерам, політикам, шейхам і навіть цілим урядам.

Отже, дослідивши жанрові особливості романів про професора Роберта Ленгдона, ми вважаємо за доцільне віднести їх до інтелектуальних трилерів з конспірологічними елементами, або до конспірологічних інтелектуальних трилерів.

Цілком очевидно, що ряд стилістичних та мовних ознак романів Дена Брауна продиктовані жанром. Оскільки події в більшості творів (окрім “Втраченого символу”) розгортаються в чужій країні, текст насичений іншомовними вкрапленнями, топонімами та реаліями. Код, який потрібно розшифрувати, як правило, представлено загадкою, анаграмою або віршем, тобто застосовано прийом мовної гри. Той факт, що всі твори технологічні та інформативні, зумовлює використання великого пласту термінологічної лексики та аббревіатур. Суттєву роль у побудові композиції творів відіграють пам’ятки архітектури, літературні твори та витвори мистецтва, що відбивається в мові використанням прихованих та явних алюзій. Для досягнення кінематографічного ефекту Ден Браун використовує звукообразальну лексику.

Установлений нами факт розташування творів Дена Брауна на стику трьох жанрів, згідно з С. М. Плотніковою, свідчить про те, що письменник створює нову концептуальну установку, яка раніше не слугувала підґрунтям для появи творів. Таке припущення підтверджується тим, що після виходу серії книжок Дена Брауна з'явилася значна кількість подібних творів, що копіюють їхню жанрову форму, стиль та композицію.

Оскільки жанрова форма творів циклу про Роберта Ленгдона вбирає в себе елементи детективного роману, інтелектуального та конспірологічного трилерів, жанротвірні концепти його романів різнопланові. Як свідчить наше дослідження, від детективного роману твори Дена Брауна успадкували концепти *таємниця, розслідування, істина*. Жанр трилера є полем реалізації таких концептів, як *страх, рух, небезпека, добро, зло*. Інтелектуальний трилер передбачає втілення концептів *знання, інтелект*, а конспірологічний – *таємна організація, конспірація*. Окреслена група концептів, як ми бачимо, є дуже специфічною. Перші два концепти мають тісний зв'язок з композицією творів та відбивають структуру класичного детективу. Друга група репрезентована насамперед концептами, які відтворюють фізичні та інстинктивні емоції, що зумовлено настановою трилера вразити читача, заставити його хвилюватися, а також етичними концептами, оскільки трилери завжди проводять думку встановлення порядку, панування добра над злом. Останні дві групи представлені ментальними та предметними концептами, які, на нашу думку, слугують засобами конкретизації основних жанротвірних концептів.

Спираючись на теорію М.М. Бахтіна щодо триєдності композиції, теми та стилю в жанрі, вважаємо за необхідне більш детально розглянути тематику та проблематику романів Дена Брауна.

Роман “Код да Вінчі” пронизує низка тем: священна жіночність; поклоніння богині; Святий Грааль; наука про символи; язичництво; історія Біблії і її точність; історія тамплієрів; приховування інформації церквою; генеалогія Ісуса; релігійний фанатизм; грандіозна природа як свідчення існування Бога [12]. Багато з цих тем Ден Браун відносить до так званої “секретної історії” – того минулого, що загубилося, обросло легендами і з часом повністю модифікувалося [12]. Але центральною темою “Кода да Вінчі” все ж таки є “священна жіночність”. Ден Браун стверджує, що дві тисячі років тому ми жили у світі богів та богинь, а сьогодні – суто у світі богів. Жінки в багатьох культурах були позбавлені духовної могутності. Роман торкається питання, як і чому трапилися такі зміни. Отже, роман може виступати полем реалізації концептів *священна жіночність, релігія, прихована історія або альтернативна історія*.

У центрі роману “Янголи і демони” лежить історія багатоговікового протистояння церкви й просвітительського товариства “Ілюмінати”. Згідно з книгою, товариство виникло в результаті переслідувань та покарань учених католицькою церквою в середні віки. Причиною такого ставлення церкви до вчених стали їхні наукові відкриття, що суперечили християнським віруванням. У романі автор також порушує тему можливості співіснування релігії та науки, оскільки йдеться про виникнення “нової фізики”, що має на меті довести існування Бога та божественне виникнення всесвіту. Серед концептів, які вербалізовані у творі, можна виокремити такі: *релігія, наука*.

У “Втраченому символі” порушено низку важливих питань: чи є Бог зовнішньою силою, чи він усередині нас? Чи є душа? Якщо є, то, що трапляється з нею, коли ми вмираємо? Чому ми тут? Якщо Бога не існує, що є первісним джерелом енергії? Як ми дізнаємося? Яка наша мета у всесвіті? Чи можна всі релігії та духовні системи світу розглядати як одне велике бачення пошуків людства зв'язків з більшим всесвітом? Чи можуть розум, душа та думки людини отримувати фізичні характеристики та перетворюватися на енергію? Чи відтворюють останні дослідження у фізиці, космології, біології та неврології древні філософські, міфічні та релігійні ідеї про те, хто ми та що таке всесвіт? [11, с. 10]. Деякі критики визнали роман

досить інтелектуальним, оскільки в ньому висвітлено серйозні теми, які зазвичай не властиві пригодницькому жанру та бойовикам. З огляду на тематику твору констатуємо вербалізацію концептів *Бог, наука*.

Проблематика роману “Інферно” охоплює такі питання: перенаселення планети, потенційні дії у разі закінчення ресурсів, виживання на перенаселеній планеті, трансгуманізм та зростаюче суспільство науковців, інженерів, громадських мислителів, які цікавляться силою технологій у виведенні нового типу людини, проблема байдужості та бездіяльності. Проблематика твору вказує на реалізацію в його тексті концептів *наука, катастрофа, байдужість*.

Крім того, як уже зазначалося, у всіх творах діє сильна та розумна героїня, яка допомагає Роберту Ленгдону в розкритті таємниці, що дозволяє нам припустити вербалізацію концепту *жінка* або *сучасна жінка*. Ще один концепт, який можна виокремити, – це *мистецтво*, оскільки в основі розкриття таємниці в будь-якому романі з циклу про Роберта Ленгдона лежить розкриття таємниці мистецького твору.

Отже, аналіз жанрових та композиційних особливостей творів Дена Брауна, їхньої тематики та проблематики засвідчив, що крім загальних жанротвірних концептів (*таємниця, розслідування, істина, страх, рух, небезпека, добро, зло, таємна організація, конспірація*), для всіх творів Дена Брауна характерні концепти *мистецтво, релігія, жінка, наука, секретна історія*, які можна вважати індивідуально-авторськими. У сукупності перші та останні концепти становлять концептуальний стандарт жанру творів Дена Брауна, оскільки саме вони дозволяють ідентифікувати інтелектуальні конспірологічні трилери письменника. При чому, у першому випадку можна спостерігати “тиск жанру” на ідіостиль Дена Брауна, у другому навпаки – вплив ідіостилу письменника на жанр. Окрім того, визначена жанрова форма творів зумовлює використання особливих мовних та стилістичних засобів: мовної гри, термінологічної лексики та аббревіатур, прихованих явищ алюзій, звукозображальної лексики, іншомовних вкраплень, топонімів та реалій.

Перспективи дослідження вбачаємо в аналізі особливостей вербалізації виокремлених концептів для уточнення рис ідіостилу письменника.

ЛІТЕРАТУРА

1. Амирян Т.Н. Конспирологический детектив как жанр постмодернистской литературы (Д. Браун, А. Ревазов, Ю. Кристева) : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.01.03 “Литература народов стран зарубежья” / Амирян Тигран Норайрович. – М., 2012. – 26 с.
2. Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества / М.М. Бахтин. – М. : Искусство, 1979. – 423 с.
3. Кузурман В.М. Полижанровость идиостиля как проблема перевода : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.20 “Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание” / Кузурман Виктория Михайловна. – Магадан, 2004. – 25 с.
4. Плотникова С.Н. Концептуальный стандарт жанра фэнтези / С.Н. Плотникова // Жанры речи. – 2005. – Вып. 4. – С. 262–272.
5. Слышкин Г.Г. Речевой жанр : перспективы концептологического анализа / Г.Г. Слышкин // Жанры речи. – 2005. – Вып. 4. – С. 34–50.
6. Шмелева Т.В. Модель речевого жанра / Т.В. Шмелева // Жанры речи. – 1997. – Вып. 1. – С. 88–99.
7. BookBrowse Reviews [Electronic Resource]. – Mode of Access: https://www.bookbrowse.com/reviews/index.cfm/book_number/312/angels-demons
8. D. Inside Angels & Demons / D. Burstein, A. Keijzer. – N. Y. : Vanguard Press, 2009. – 544 p.
9. D. Secrets of Inferno: In the Footsteps of Dante and Dan Brown / D. Burstein, A. Keijzer. – Stamford : Story Plant, 2013. – 192 p.

10. D. Secrets of The Code / D. Burstein. – N. Y. : CDS Books, 2004. – 373 p.
11. D. Secrets of The Lost Symbol / D. Burstein, A. Keijzer. – N. Y. : Harper Perennial, 2010. – 432 p.
12. Dan Brown Witness Statement in The Da Vinci Code Case [Electronic Resource]. – Mode of Access: <http://giussani.typepad.com/loip/files/dan-brown-witness-statement.pdf>
13. Ehrman B.D. Truth and Fiction in The Da Vinci Code / B. D. Ehrman. – Oxford : Oxford University Press, 2006. – 207 p.
14. Graham A.T. The Dan Brown Enigma / A.T. Graham. – L. : John Blake Publishing, 2011. – 304 p.
15. Rubin M. Thrillers / M. Rubin. – Cambridge : Cambridge University Press, 1999. – 336 p.
16. The Da Vinci Code in the Academy [ed.by Bradley Browers]. – Cambridge : Cambridge Scholars Publishing, 2007. – 99 p.

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

17. Литературная энциклопедия терминов и понятий / [гл. ред. и сост. А.Н. Николюкин]. – М. : “Интелвак”, 2001. – 799 с.
18. Стилистический энциклопедический словарь русского языка / [ред.-сост. М. Н. Кожина]. – [2-е изд., испр. и доп.] – М. : Флинта : Наука, 2006. – 696 с.
19. Hamilton G. Encyclopedia of American Popular Fiction / G. Hamilton, B. Jones. – N. Y. , 2009. – 405 p.

Дата надходження до редакції 11.05.2016

LITERATURA

1. Amyrian T.N. Konspyrolohycheskyi detektyv kak zhanr postmodernystskoi lyteraturi (D. Braun, A. Revazov, Yu. Krysteva) : avtoref. dys. na soyskanye uch. stepeny kand. fylol. nauk : spets. 10.01.03 "Lyteratura narodov stran zarubezhia" / Amyrian Tyhran Norairovych. – M., 2012. – 26 s.
2. Bakhtyn M. M. Estetyka slovesnoho tvorchestva / M.M. Bakhtyn. – M. : Yskusstvo, 1979. – 423 s.
3. Kuzurman V.M. Polyzhanrovost ydyostyilia kak problema perevoda : avtoref. dys. na soyskanye uch. stepeny kand. fylol. nauk : spets. 10.02.20 "Sravnytelno-ystorycheskoe, typolohycheskoe y sopostavytelnoe yazikoznanye" / Kuzurman Vyktozia Mykhailovna. – Mahadan, 2004. – 25 s.
4. Plotnykova S.N. Kontseptualniy standart zhanra fentezy / S.N. Plotnykova // Zhanri rechy. – 2005. – Vip. 4. – S. 262–272.
5. Sliskyn H.H. Rechevoi zhanr : perspektyvi kontseptolohycheskoho analyza / H.H. Sliskyn // Zhanri rechy. – 2005. – Vip. 4. – S. 34–50.
6. Shmeleva T.V. Model rechevoho zhanra / T.V. Shmeleva // Zhanri rechy. – 1997. – Vip. 1. – S. 88–99.
7. BookBrowse Reviews [Electronic Resource]. – Mode of Access: https://www.bookbrowse.com/reviews/index.cfm/book_number/312/angels-demons
8. D. Inside Angels & Demons / D. Burstein, A. Keijzer. – N. Y. : Vanguard Press, 2009. – 544 p.
9. D. Secrets of Inferno: In the Footsteps of Dante and Dan Brown / D. Burstein, A. Keijzer. – Stamford : Story Plant, 2013. – 192 p.
10. D. Secrets of The Code / D. Burstein. – N. Y. : CDS Books, 2004. – 373 p.
11. D. Secrets of The Lost Symbol / D. Burstein, A. Keijzer. – N. Y. : Harper Perennial, 2010. – 432 p.
12. Dan Brown Witness Statement in The Da Vinci Code Case [Electronic Resource]. – Mode of Access: <http://giussani.typepad.com/loip/files/dan-brown-witness-statement.pdf>
13. Ehrman V.D. Truth and Fiction in The Da Vinci Code / B. D. Ehrman. – Oxford : Oxford University Press, 2006. – 207 p.
14. Graham A.T. The Dan Brown Enigma / A.T. Graham. – L. : John Blake Publishing, 2011. – 304 p.
15. Rubin M. Thrillers / M. Rubin. – Cambridge : Cambridge University Press, 1999. – 336 p.
16. The Da Vinci Code in the Academy [ed.by Bradley Browsers]. – Cambridge : Cambridge Scholars Publishing, 2007. – 99 p.

SPYSOK LEKSYKOHRAFICHNYKH DZHEREL

17. Lyteraturnaia entsyklopedyia termynov y poniatyi / [hl. red. y sost. A.N. Nykoliukyn]. – M. : "Yntelvak", 2001. – 799 s.
18. Stylystycheskyi entsyklopedycheskyi slovar russkoho yazika / [red.-sost. M. N. Kozhyna]. – [2-e yzd., yspr. y dop.] – M. : Flynta : Nauka, 2006. – 696 c.
19. Hamilton G. Encyclopedia of American Popular Fiction / G. Hamilton, B. Jones. – N. Y. , 2009. – 405 p.